

Prof. dr hab. Kamila Budrowska

Seminarium magisterskie: „Literatura w PRL-u: władza – polityka – cenzura”

Zapraszam wszystkich studentów zainteresowanych politycznymi i socjologicznymi kontekstami funkcjonowania literatury w PRL-u do wzięcia udziału w uruchamianym właśnie seminarium magisterskim.

Lata 1944/45 – 1989/1990 słusznie cieszą się coraz większą popularnością wśród badaczy kultury i literatury polskiej. Po latach milczenia, czy nawet wstydliwego przemilczania, przyszedł dobry czas na to, by bez uprzedzeń i niechęci przyjrzeć się okresowi naznaczonemu brakiem pełnej wolności politycznej, a jednocześnie wieloma sukcesami społecznymi (powojenna odbudowa, rozwój miast, alfabetyzacja, upowszechnienie kultury i literatury, cywilizacyjny rozwój).

W PRL-u bujnie rozwijała się literatura, dość wspomnieć nazwiska takie, jak: Różewicz, Szymborska, Herbert, Lem, Świrszczyńska. Nie wszyscy przecież wyjechali na Zachód, nie wszyscy tworzyli w „drugim obiegu”. Wielu musiało, czy chciało zostać w kraju, publikować w obiegu legalnym (cenzurowanym) i razem ze społeczeństwem przeżywać zmienne i trudne koleje powojennej historii (stalinizm, „odwilż, wypadki marcowe, Grudzień 1970, stan wojenny, przełom 1989 r.). I w takim kontekście chciałabym zobaczyć polską literaturę współczesną – jako wypadkową działań pisarzy i władzy – w tym wielce opresyjnej cenzury.

Przykładowe tematy:

1. Propagandowy obraz Białegostoku (ew. innych miast) w literaturze lat 50.
2. Literatura dla dzieci w latach 40. lub 50. – „od Brzechwy do Musatowa”
3. Edytorskie i cenzuralne losy poszczególnych tekstów (na przykład tomików odsuniętej od druku w latach 50. Iłakowiczówny)
4. Edycje nieznanych utworów zatrzymanych w całości przez cenzurę (utwory już odnalezione przeze mnie w archiwum; temat szczególnie polecany specjalności edytorskiej)

Uwaga: istnieje możliwość sfinansowania z grantu krótkich wyjazdów na kwerendy do Biblioteki Narodowej lub Archiwum Akt Nowych w Warszawie (tematy związane z cenzurą lub edycje).

Zapraszam serdecznie

Kamila Budrowska

Dr hab. Elżbieta Konończuk, prof. UwB

Zakład Teorii i Antropologii Literatury

Temat: "Literatura i przestrzeń".

Literackie artykulacje doświadczenia przestrzeni: miejskiej, wiejskiej, konkretnych miejsc geograficznych, krajobrazów.

Dr hab. Anna Wydrycka, prof. UwB

Zakład Literatury Pozytywizmu i Młodej Polski

Motyw snu w wybranych utworach literackich.

Sen był zawsze elementem znaczącym, zarówno w prozie, w liryce, jak i w dramacie. Wystarczy przypomnieć pamiętny „Sen senatora” w *Dziadach*, czy też funkcje snu w poezji Leśmiana. Istnieją również zapomniane utwory literackie np. *Potęga snu* J. Wołoszynowskiego, utwory prozą A. Langego i wiele innych, których konstrukcja opiera się na sennym marzeniu. Mile widziane także utwory zaproponowane przez studentów. Serdecznie zapraszam!

Dr hab. Danuta Zawadzka, prof. UwB

Zakład Literatury Oświecenia i Romantyzmu

Seminarium magisterskie *Kobiety pogranicza. Literatura I połowy XIX wieku i piśmiennictwo regionalne (XX-XXI wiek)*

Na seminarium zajmiemy się interpretacją postaci kobiet z pogranicza (w sensie terytorialnym), zwłaszcza wschodniego - kreacji fikcyjnych i sylwetek historycznych. Interesować nas będzie specyfika kobiet pogranicza, ich doświadczenia biograficzne, społeczne role, podmiotowość i duchowość.

dr hab. Elżbieta Awramiuk, prof. UwB, Zakład Współczesnego Języka Polskiego

Seminarium magisterskie

FILOLOGIA POLSKA, I ROK STUDIÓW STACJONARNYCH II STOPNIA

rok akademicki 2017/2018

Najnowsze słownictwo we współczesnej polszczyźnie

Seminarium poświęcone jest analizie najnowszych słów języka polskiego. Nowa leksyka odzwierciedla przemiany cywilizacyjne i ilustruje, jak rozwój kultury i techniki, kontakty z kulturą anglojęzyczną oraz zmiana obyczajów wpływają na nowe potrzeby nazewnicze i dynamikę zasobu leksykalnego polszczyzny XXI wieku. Jednym z podstawowych źródeł informacji na temat współczesnych neologizmów są słowniki online, np. Obserwatorium Językowe Uniwersytetu Warszawskiego.

Proponowane obszary tematyczne do realizacji w ramach seminarium:

- *Trener osobisty chce być fit*, czyli o neologizmach frazeologicznych
- *Nerka na pasku*, czyli najmłodsze neosemantyzmy
- *Wnuczkożonka* i *bankster*, czyli sposoby wyrażania emocji
- najmłodsza polszczyzna dotycząca zdrowia / mody / techniki itp.
- przemiany obyczajowe w świetle najnowszego słownictwa

Istnieje możliwość zgłoszenia własnej propozycji tematu.

Prowadząca: dr hab. Irena Szczepankowska, prof. UwB

Temat seminarium: Dyskursy społeczne w perspektywie lingwistycznej

Seminarium jest poświęcone analizie wybranych dyskursów społecznych: ich aspektów semantycznych i pragmatyczno-stylistycznych. Przedmiotem eksploracji mogą być źródła współczesne (prasa, film, strony internetowe, teksty literackie, rozmowy itp.) lub historyczne (pamiętniki, listy, beletrystyka) dokumentujące różne odmiany komunikacji:

- 1) środowiskowe: *dyskurs familijny, młodzieżowy, dyskurs kibiców, urzędników, graczy internetowych, miłośników muzyki...*
- 2) ideologiczne: *dyskurs ekologiczny, feministyczny, patriotyczny, kosmopolityczny, kapitalistyczny...*
- 3) tematyczne: *dyskurs wokół języka, muzyki, sportu, prawa, rodziny, imigracji, polityki UE, pracy, mody, zdrowia, kulinariów...*
- 4) funkcjonalne: *dyskurs normatywny (np. poprawnościowy, etyczny); dyskurs perswazyjny (np. kaznodziejski, dydaktyczny); dyskurs epistemiczny (np. futurystyczny) itp.*

Tematem pracy dyplomowej może być analiza słownictwa (terminologii, związków frazeologicznych), gatunków tekstów, strategii komunikacyjnych czy wyznaczników językowego obrazu świata właściwych typowi wybranego dyskursu.

Beata Kuryłowicz

Zakład Historii Języka Polskiego

Seminarium magisterskie

Język w kulturze, kultura w języku

Problematyka seminarium dotyczy wielostronnych związków między językiem a kulturą. Język to nie tylko narzędzie komunikacji, ale również nośnik zbiorowego doświadczenia danej społeczności, umożliwiający dotarcie do sposobów pojmowania, porządkowania i wartościowania rzeczywistości pozajęzykowej.

Prace magisterskie, ukierunkowane na zgłębianie relacji język – człowiek – kultura, mogą podejmować kwestie rekonstrukcji warunkowanej kulturowo wizji świata ukrytej w języku ogólnym, w języku poszczególnych grup społecznych, np. w języku młodzieży czy w subkulturach młodzieżowych (na podstawie ankiet), w języku autorów (współczesnych i dawnych), w tekstach artystycznych, publicystycznych, w reportażach, baśniach i innych. Mile widziane są także tematy własne, będące wyrazem indywidualnych zainteresowań studentów.

Dr hab. Marek Kochanowski

Tradycja i modernizacje tradycji w literaturze i kulturze XX i XXI wieku

Celem seminarium jest przedstawienie różnych efektów modernizacji tradycji polegających na jej intertekstualnym przekształcaniu w obrębie nowoczesnej kultury. Za interesujące uważam zwłaszcza zarówno przejawy nowoczesnego myślenia w twórczości wybitnych polskich pisarzy, np.: Bolesław Prus, Stefan Żeromski, Stanisław Ignacy Witkiewicz, Stefan Grabiński, Marcin Świetlicki i inni, jak i ich badanie w innych formach kultury, chociażby dziennikarskich (reportaż), czy w wytworach kultury popularnej: komiksach, powieściach kryminalnych, piosenkach, itp.

dr hab. Anna Nosek

Profil seminarium

Literatura dziecięca i młodzieżowa – twórcy, gatunki, motywy
Twórczość dla dzieci na Podlasiu

Przykładowe kręgi tematyczne

1. Obrazy i symbolika zwierząt w literaturze dziecięcej.
2. Elementy komizmu we współczesnej poezji dla dzieci.
3. Współczesna literatura religijna dla dzieci.
4. Obrazy zagłady w literaturze dziecięcej.
5. Motyw kota we współczesnej literaturze dla dzieci na przykładzie wybranych utworów poetyckich i prozatorskich.
6. Przyroda w wybranych współczesnych utworach dla dzieci.
7. Baśnie polskie z XIX wieku
8. Obrazy starości w literaturze dla dzieci.
9. Obraz rodziny w powieściach dla dziewcząt (dziewiętnastowiecznych, lub współczesnych)
10. Obraz domu we współczesnej poezji dla dzieci.
11. Obraz matki we współczesnej poezji dla dzieci.
12. Problematyka twórczości poetyckiej Joanny Papuzińskiej dla młodego odbiorcy.
13. Joanna Papuzińska i jej proza dla dzieci.
14. Dziecko i jego światy w poezji przełomu XX i XXI wieku
15. Kołysanka – współcześni twórcy, motywy.
16. Bajkoterapia – o terapeutycznych walorach literatury dla dzieci.
17. Problemy młodzieży i ich odzwierciedlenie w literaturze dla młodego czytelnika.
18. Co i jak czytać dzieciom?. Współczesne formy poradnictwa czytelniczego (instytucje, nagrody literackie, poradniki, strony internetowe, serwisy informacyjne o literaturze dla dzieci, itp.).
19. Twórczość regionalna dla dzieci i młodzieży (przykładowe tematy):
  - a) Przyroda w twórczości Franciszka Kobryńczuka
  - b) Problematyka utworów Małgorzaty Szyszko-Kondej
  - c) Wiersze ortograficzne i logopedyczne. Twórczość Joanny Myślińskiej
  - d) Dziecko i jego problemy w twórczości Grzegorza Kasdepke
  - e) Klementyna Sołonowicz-Olbrychska i jej twórczość dla młodzieży
  - f) Obraz Puszczy Białowieskiej w literaturze dziecięcej
  - g) Baśnie regionalne
20. Inny temat, zaproponowany przez studenta

Serdecznie zapraszam!

Prof. zw. dr hab. Jarosław Ławski

Temat: Obraz kobiety i mężczyzny w literaturze od XVIII do XXI wieku

W programie seminarium m. in. Następujące tematy: przemiany obrazu literackiego kobiety, mężczyzny. Dziecka, starca w literaturze XVIII, XIX i XX wieku; analiza wybranych motywów i toposów; obraz boga i diabła; estetyka cudowności, fantasy, campu, ironii i groteski, mit Fausta. Proponuję także następujące zagadnienia: gotycyzm, frenezja, groza, motywy kryminalne i sensacyjne w literaturze XIX wieku; człowiek wobec historii, antropologia inności, obcości, niewyraźnego; sacrum i profanum jako fenomeny ludzkiego świata zapisane w dziele literackim.

Mile widziane własne propozycje tematów prac magisterskich.

Anna Janicka

**Emancypacja kobiet w literaturze i kulturze polskiej
(pozytywizm, modernizm, dwudziestolecie)**

Przegląd zjawisk/problemów/wątków ważnych dla dyskursu emancypacyjnego od drugiej połowy XIX wieku po współczesność, innymi słowy - drogi i bezdroża polskiej myśli emancypacyjnej.

Dr hab. Violetta Wejs-Milewska, prof. UwB

Egzystencja – twórczość – media

Przedmiotem dociekań seminaryjnych staną się wielorakie związki doświadczenia z ekspresją twórczą i jej medialnym rezonowaniem. Analizie poddane zostaną cezury twórców związanych z kulturą polską XX wieku (z literaturą, dziennikarstwem, dokumentem, mediami).

Dr hab. Jolanta Sztachelska, prof. UwB

Podróże i podróżnicy w XIX i XX wieku

Interesuje mnie kulturowe znaczenie podróży, które ogromnie się zmieniło pod wpływem ewolucji środków transportu i nowoczesnych technologii.

SEMINARIUM MAGISTERSKIE

I ROK 2. STOPNIA

FILOLOGIA POLSKA

SZANOWNI PAŃSTWO,

serdecznie zapraszam na seminarium magisterskie

WSZYSTKIE EPOPEJE ŚWIATA

Wielkie narracja wracają. Sens i całość upominają się o swoje miejsce w we współczesnej literaturze, w kształtowanym przez nią obrazie świata. Nawet jeśli jest to świat postapokaliptyczny. W takiej sytuacji epopeją nie musi już być tekst tak oczywisty jak *Kamień na kamieniu* Myśliwskiego, *Miazga* Andrzejewskiego czy *Przemija postać świata* Malewskiej. Jeśli epopeja to sens i całość, to świat, który proza powołuje do istnienia, kto ograniczy jej zasięg? Kto zakwestionuje Twój wybór? Kto, na przykład, zaprzeczy obecności epopei w fantastyce? Kto rodzimym epopejom uniemożliwi dialog z literaturą amerykańską (od Steinbecka po McCarthy`ego), francuską (od Hugo po Houellebecq) czy rosyjską (od

Tołstoja po Głuchowskiego). Taka epopeja warta jest zachodu, czyli lektury i pracy magisterskiej. Bo epopeja to utwór przenoszący świat: całość naznaczoną sensem, z podległej czasowi przestrzeni historii w niepodległą przemijaniu (nad)przestrzeń kultury.

Przykładowe tematy:

- Epopeja narodowa? *Kamień na kamieniu* Wiesława Myśliwskiego
- *Miazga* Andrzejewskiego jako niemożliwa do spełnienia epopeja inteligencka
- Czechow, Szekspir i epopeja z drugiej ręki, czyli *Miłość na Krymie* Mrożka
- Zbigniew Herbert i epopeja
- Epika i fantastyka. Proza Andrzeja Sapkowskiego
- *Heban* Kapuścińskiego jako epopeja
- Ginące i rozkładające się światy w reportażach Wojciecha Tochmana
- Epopeje literatury polskiej w konfrontacji z epopejami literatury powszechnej
- każdy inny temat, w którym sens i całość decydują o lekturze

Dariusz Kulesza

Dr hab. Bernadetta Puchalska-Dąbrowska, prof. UwB

Seminarium magisterskie/licencjackie

WZORCE OSOBOWE W DAWNYM POLSKIM PIŚMIENICTWIE

HAGIOGRAFICZNYM

Celem seminarium jest analiza wybranych polskich kolekcji hagiograficznych epok dawnych (XVI-XVIII) w. pod kątem zawartego w nich przesłania parenetycznego. Materiał badawczy stanowią będą m. in. *Żywoty świętych* Piotra Skargi, *Forteca duchowna* Piotra Hiacynta Pruszcza, *Matka świętych Polska* Floriana Jaroszewicza i inne źródła.

Przykładowe tematy prac (do ewentualnej modyfikacji):

1. Wzorzec osobowy władcy/władczyni w dawnym polskim piśmiennictwie hagiograficznym
2. Parenetyczny wizerunek polskiej szlachcianki w dawnej hagiografii polskiej
3. Męczennicy i formy męczeństwa w dawnej hagiografii polskiej
4. Ideał życia zakonnego w dawnym polskim piśmiennictwie hagiograficznym
5. Wzorce świętości kobiecej w dawnej hagiografii polskiej
6. Postać bohatera/bohaterki NN... (wybranego/wybranej przez studenta) w dawnej hagiografii polskiej

Rozpoczęcie zajęć: po 20.10.2017 (dokładna data zostanie podana w terminie późniejszym)